

Opgave 4 Onderwijsarbeidsmarkt uit balans?

17 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- De pijl moet getrokken worden naar aanbod van leraren (en niet naar de vraag naar leraren) omdat de pensioenleeftijd van leraren invloed heeft op hoe lang leraren doorwerken en zich dus blijven aanbieden op de arbeidsmarkt 1
- Het verband is positief, / In het schema moet een plus staan, omdat het (arbeids)aanbod van leraren stijgt bij langer doorwerken (als gevolg van een verhoging van de pensioenleeftijd) 1

18 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Onderwijs is niet / minder conjuncturgevoelig (dan andere sectoren), de leraar wordt niet snel werkloos bij laagconjunctuur 1
- docenten die risico-avers zijn zullen bij laagconjunctuur dus eerder voor een baan in het onderwijs kiezen en bij hoogconjunctuur ook voldoende zekerheid vinden in andere sectoren (en dan kunnen andere factoren zoals groeimogelijkheden, salaris, type werk de doorslag geven) 1

19 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- als de loonelastичiteit negatief is, betekent dit dat de gediplomeerde leraren die werkzaam zijn in het onderwijs minder gaan werken bij een loonstijging 1
- de reden kan zijn dat deze werknemers de voorkeur geven aan meer vrije tijd in plaats van extra bestedingsruimte (inkomenseffect) 1

20 maximumscore 2

Een antwoord waaruit blijkt dat

- beter onderwijs leidt tot een hogere arbeidsproductiviteit in de toekomst waardoor de loonkosten per product kunnen afnemen en de internationale concurrentiepositie van Nederland verbetert 1
- en een verbetering van de internationale concurrentiepositie leidt tot een toename van de export waardoor de economische groei van Nederland toeneemt 1